

Seria bona idea una renda bàsica universal?

Un debat de taula redona sobre si una renda incondicional per a tots els ciutadans és la millor resposta a la pobresa, la desigualtat i l'automatització de l'ocupació.

1. Guia del professor (moció, cronograma i argumentari)
2. Full d'avaluació
3. Targetes de postura (retallables)
4. Fitxa de preparació de l'alumne (fotocopiar)

Seria bona idea una renda bàsica universal?

| *Caldria implantar una renda bàsica universal.*

FORMAT

mesa-redonda

DURADA

50-55 min

AGRUPAMENT

Dos equips + moderació

Objectius

- Comprendre què és la renda bàsica universal i en què es diferencia d'altres prestacions socials condicionades.
- Analitzar els arguments econòmics a favor i en contra des de la perspectiva de la despesa pública, la redistribució i el mercat de treball.
- Reflexionar sobre els efectes de l'automatització i la IA sobre l'ocupació i les possibles respostes de política econòmica.

Conceptes clau: renda bàsica universal · redistribució · sector públic · despesa pública · Estat del benestar · desocupació tecnològica · incentius al treball

Encaix curricular

- **Eco 1BACH · U11** — Unitat sobre polítiques econòmiques: la redistribució de la renda com a objectiu del sector públic, transferències socials i debat sobre quines ferramentes són més eficients.
- **Eco 1BACH · U12** — Globalització i reptes del segle XXI: automatització i IA en el mercat de treball, desigualtat creixent i propostes per a compensar els perdedors del canvi tecnològic.
- **Taller 3ESO · U8** — El sector públic i els impostos: l'Estat del benestar, les prestacions socials i el paper redistributiu de la despesa pública — base conceptual per a entendre la proposta.

Competències clau: CCL · CPSAA · CC

De què va

Una renda bàsica universal (RBU) és una prestació econòmica que l'Estat pagaria a totes les persones, sense condicions de renda, ocupació o comportament. Al contrari que l'Ingrés Mínim Vital o les ajudes per desocupació, no requereix demostrar que s'està en situació de necessitat ni perdre's si es troba treball. La proposta porta dècades circulant en economia política, però ha guanyat protagonisme davant de dos tendències recents: l'augment de la precarietat laboral i els interrogants sobre quants llocs de treball pot substituir l'automatització i la intel·ligència artificial. Este debat confronta les seues dos lectures més sòlides.

Argumentari

A FAVOR DE LA RENDA BÀSICA UNIVERSAL

- **Elimina la pobresa de forma directa.** Una transferència incondicional arriba a totes les persones sense que ningú haja de demostrar la seua situació ni navegar una burocràcia de requisits. Moltes ajudes actuals no arriben a qui més les necessita perquè els tràmits són complexos o l'estigma social dissuadix de sol·licitar-les.
- **Simplifica el sistema de prestacions.** L'Estat del benestar ha acumulat desenes de subsidis solapats amb criteris distints. Substituir-los per una sola transferència universal reduïx costos administratius i elimina trampes de pobresa, açò és, situacions en què acceptar una ocupació fa que es perden més ajudes de les que es guanya en salari.
- **Oferix un coixí davant de l'automatització.** La digitalització i la IA estan canviant quines tasques fan les màquines i quines els humans. Encara que l'impacte net sobre l'ocupació és incert, sí que existix evidència que la transició destrueix ocupacions de qualificació mitjana i en crea altres que exigixen formació diferent. Una renda bàsica donaria als treballadors afectats el temps i la seguretat per a reconvertir-se sense caure en la pobresa.
- **Reconeix el treball no remunerat.** Cuidar persones majors, criar fills o participar en el voluntariat genera valor social però no genera ingressos. Una renda bàsica permet sostindre estes activitats sense dependre que siguen econòmicament rendibles.

EN CONTRA DE LA RENDA BÀSICA UNIVERSAL

- **El cost fiscal és difícilment sostenible.** Pagar una quantitat mensual significativa a tota la població adulta suposa una despesa pública molt elevada. Finançar-ho requeriria pujades impositives substancials o retallar altres servicis. Les simulacions disponibles —en països de distints nivells de renda— mostren que com més generosa és la renda bàsica, més difícil és quadrar els comptes sense efectes redistributius no desitjats.
- **Pot reduir els incentius al treball.** Si es rep una renda incondicional, una part de la població podria reduir la seua participació laboral, especialment en ocupacions dures, poc reconegudes o mal pagades. Això pot agreujar l'escassetat de certs perfils laborals i pressionar a l'alça els salaris en sectors que l'economia necessita.
- **És menys eficient que focalitzar les ajudes.** Els diners que es destinen a pagar la renda bàsica a persones que no la necessiten podrien emprar-se a reforçar les prestacions per a qui sí que està en situació de vulnerabilitat, o a millorar servicis públics com sanitat, educació o dependència, que tenen major impacte distributiu per euro gastat.
- **Els pilots realitzats tenen abast limitat.** Els experiments a Finlàndia, Kenya i algunes ciutats nord-americanes han mostrat resultats interessants sobre benestar i salut mental, però són d'escala reduïda, amb finançament extern i duració acotada. Extrapolar les seues conclusions a una política permanent i universal és un salt metodològic major.

Com es desenvolupa

0

Preparació en equips 12 min

Cada equip rep la seua postura, prepara 3 arguments i anticipa els del rival.

0

Presentacions inicials 8 min

Un portaveu per equip presenta la seua posició (4 min cada un) a la resta de la taula.

0

Ronda de rèpliques 12 min

Intercanvi moderat: cada equip respon a l'argument més fort del rival. Es valora la precisió, no el volum.

0

Torn del públic 8 min

L'alumnat no assignat planteja preguntes als dos equips.

0

Tancament 6 min

Cada equip resumix en 2 minuts el seu argument més sòlid.

0

Debrief 8 min

El profe desfà el rol: resum dels pilots reals, diferències amb l'IMV espanyol, debat acadèmic sobre incentius laborals i sostenibilitat fiscal.

Seria bona idea una renda bàsica universal?

Grup / alumne: _____ Data: _____

CRITERI	1 INICI	2 EN PROCÉS	3 BÉ	4 EXCEL · LENT
Qualitat dels arguments Els arguments són pertinents, clars i connecten amb conceptes econòmics. CC	☐	☐	☐	☐
Ús d'evidències Recolza les afirmacions amb dades, exemples o comparatives. CPSAA	☐	☐	☐	☐
Capacitat de refutació Respon als arguments de l'altre equip en compte de repetir els propis. CC	☐	☐	☐	☐
Expressió oral i torns S'expressa amb claredat, respecta els temps i el torn de paraula. CCL	☐	☐	☐	☐

Observacions:

Repartiment de postures

Caldria implantar una renda bàsica universal.

DEFENSEU ESTA POSTURA

A favor de la renda bàsica

Elimina la pobresa d'arrel, simplifica un sistema d'ajudes complex i oferix seguretat econòmica davant de l'automatització creixent de l'ocupació.

✕ retalla per ací

DEFENSEU ESTA POSTURA

En contra de la renda bàsica

El seu cost fiscal seria enorme i difícilment sostenible; pot reduir els incentius al treball i és més eficient focalitzar les ajudes en qui realment les necessita.

✕ retalla per ací

EQUIP DE MODERACIÓ

Moderació i observació

Doneu i lleueu torns, controleu els temps de cada fase i anoteu quins arguments queden sense resposta. No defenseu cap postura: la vostra tasca és que el debat siga net i ordenat.

✕ retalla per ací

Preparo la meua postura

Moció: *Caldria implantar una renda bàsica universal.*

La meua postura _____

Els meus 3 arguments (amb una evidència o exemple concret en cadascun):

1. Argument _____

Evidència _____

2. Argument _____

Evidència _____

3. Argument _____

Evidència _____

Una pregunta que li faré al grup rival:

Un argument de l'altre grup que hauré de refutar:

Notes durant el debat:

